

РЕШЕНИЕ

№ 217

гр. София, 29.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 10-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на девети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Цветко Лазаров

Членове: Ралица Димитрова
Нина Стойчева

при участието на секретаря Таня Ж. П.а Вълчева
като разгледа докладваното от Ралица Димитрова Въззивно гражданско дело
№ 20231000501284 по описа за 2023 година

Производството е образувано по въззивна жалба на ЕТ „М. А. – Юлстрейд- Ю. К.“ срещу решение № 290/18.01.2023г. на СГС, ГО 14 състав, постановено по гр.д. № 5049/22г., с което е отхвърлен искът му по чл.55, ал.1, пр.1 от ЗЗД.

Жалбоподателят твърди, че обжалваното решение е неправилно. Сочи, че твърденията му са ясни и се отнасят до липсата на арендно правоотношение между него и ответника. Основанието за плащане, посочено в преводните документи е рента, а не наем, по преки арендни отношения. Последните предполагат ответникът да е арендодател, а въззивникът – арендатор. В тежест на В. С. е да докаже съществуване на основание, за да задържи недължимо платеното му. Съдът е приел, че то е установено по несъмнен начин от събраните доказателства. Жалбоподателят поддържа, че решението е немотивирано и по недопустим начин са интерпретирани показанията на разпитаните свидетели. Счита, че те изнасят факти, които са извън допустимото за установяване с гласни доказателства. Допускайки ги съдът е извършил процесуално нарушение. Безусловно е прието заключението на счетоводната експертиза по отношение на извода на

експерта, че наем и рента се осчетоводяват в една и съща счетоводна статия. От това доказателство, че установява, че само постъпленията по пункт 17, 18, 23, 25, 30, 31 и 34 представляват реално рента. Общата сума по тези пунктове е 7 991 лв., от които в исковия период попада в отношенията между него и ответника сумата от 1310лв. и тя не е относима в отношенията му с ответника. Въззивникът твърди, че не е ясно каква е ролята на платежните нареждания за исковия период, представени в съдебното заседание на 04.02.2020г., когато е изслушано и вещото лице. Те не са коментирани в решението. Съдът е обосновал процесните плащания с други отношения, а именно договор за поръчка, от комисионерски услуги, от факта, че имоти по нотариалните актове на ответника влизат в договори на трети лица или на представляващия едноличния търговец Ю. К., съответно представляващите „Юлстрийд“ ООД Ю.К. и М. А., т.е. неоснователно обогатяване. Счита не е ясно къде са арендните отношения.

Затова моли въззивния съд да отмени атакуваното решение и да постанови друго, с което да уважи иска. Претендира разноски.

В. С. в депозиран писмен отговор и в съдебно заседание чрез процесуалния си представител оспорва жалбата. Счита я за неоснователна. Счита, че направеното от него възражение за изтекла погасителна давност за вземането по отношение на третото лице помагач „Юлстрийд“ ООД не е преклудирано. Подаването на исковата молба не прекъсва давността, тъй като кредитор е бил не посоченият като ищец, а дружеството. Счита, че към момента на предявяване на исковата молба вече е било прехвърлено търговското предприятие на едноличния търговец на „Юлстрийд“ ООД на 03.10.2016г. и към датата на подаване на иска 12.12.2016г. ищецът е бил прехвърлил вземането си на приобретателя. Качеството на кредитор е обосновано с договор за цесия от 31.10.2022г. между едноличния търговец и дружеството, като първият има качеството на цесионер.

Съдът след като обсъди събраните по делото доказателства в първоинстанционното и въззивно производство по реда на чл.235 от ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Съдът е сезиран с иск по чл.55, ал.1, пр.1 от ЗЗД. В исковата молба и молбата уточнение от 13.03.2012, ищецът ЕТ „М. А.- Юлстрийд – Ю. К.“ твърди, че с пет платежни нареждания е превел на ответника общо сумата от

96 710лв. на основание за плащане на годишна рента за 2012/2013г. и 2013г./2014г. Преводите са извършени при неправилно заверяване на сметката на ответника. Поддържа, че между тях няма сключени договори за аренда на земеделска земя, по които платените суми да са били дължими. С нотариална покана от 26.09.2016г. е поканил В. С. да му възстановени горната сума, но плащане не е имало. Затова счита, че тя е изплатена на ответника без правно основание. Затова моли съда да осъди ответника да му заплати сумата от 96 710лв. като получена без основание, в едно със законната лихва, считано от датата на исковата молба до окончателното ѝ изплащане. Претендира разноски.

Ответникът в депозиран писмен отговор в срока по чл.131 от ГПК оспорва предявения иск. Твърди, че ищецът е предявил права, които не притежава към датата на исковата молба, тъй като на 03.10.2016г. предприятието на едноличния търговец е прехвърлено на „Юлстрейд“ ООД. Поради това счита предявеният иск за недопустим поради липсата на абсолютна процесуална предпоставка за упражняване на правото на иск-липса на принадлежност на правото на иск. Излага, че липсва активна процесуална легитимация по отношение на едноличния търговец, тъй като претендираното вземане не е в патримониума му. Поддържа, че е получил процесните суми на основание мандатно правоотношение. Ищецът и баща му М. А. са били упълномощени от негово име и за негова сметка да сключват договори за закупуване на земеделска земя и да я отдават под аренда, да получават рентата от ползвателите на земята и да се отчитат пред упълномощителя. Затова процесните суми са собственост на ответника. Счита иска за неоснователен. Не е налице неоснователно обогатяване за сметка на ищеца.

Третото лице помагач „Юлстрейд“ ООД не е взело становище по иска.

Не е спорно, че с пет броя платежни нареждания от 18.11.2013г., 25.10.2013г., 27.11.2014г., 23.10.2014г. и 14.04.2015г. е превел на В. С. общо сумата от 96 710лв. В тях като основание за плащане е посочено „ плащане на годишна рента за 2012/2013г. и 2013/2014г.“

С нотариална покана от 26.09.2016г. ищецът е поканил ответника да му възстанови процесната сума.

Безспорно е, а и от нот.акт № 148/29.10.2010г. и нот. акт №

71/28.09.2010г. се установява, че В. С. чрез своя пълномощник М. А. е придобил земеделски земи в землищата на с. *** и с. *** , общ. ***, област Враца.

Във връзка с твърденията в отговора на исковата молба В. С. е представил писмени доказателства: Договор за продажба на Търговско предприятие от 03.10.2016г., от който се установява, че ЕТ „М. А.-Юлстрейд-Ю. К.“ е продадено на „Юлстрейд“ ООД. С пълномощно от 15.11.2013г. и пълномощно от 02.09.2010г. В. С. е упълномощил М. К. А. и Ю. К. да сключват от негово име договори за аренда и наем, да го представляват пред арендатори като получават полагащата му се рента за собствената му земеделска земя, да закупуват наследствени права по чл.212 от ЗЗД.

Ответникът е представил договори за аренда на земеделска земя, договори за наем на земеделска земя, нотариални актове за притежавани от ответника земеделски земи, договори за продажба на наследствени права, платежни нареждания.

Представени са съдебни решения на РС-Козлодуй, с които в полза на В. С. са присъдени суми по договори за аренда.

По реда на чл.192 от ГПК са представени ГДД на Ю. М. К. за 2014г. и 2015г.

В първото по делото съдебно заседание процесуалният представител на ищеца е оспорил договор за наем № 12180/01.11.2014г. с твърдението, че подписът не е на Ю. К.. В тази връзка е допусната почеркова експертиза, която е установила, че не е положен от Ю. К., а от М. К. А.. С оглед на това съдът приема, че договорът и приложенията към него са истински частни документи досежно авторството им.

Съдът приема заключенията на почерковата експертиза като компетентна и безпристрастна.

Представени са 7бр. платежни нареждания- л.331-л337.

От заключението на счетоводната експертиза се установява, че за периода 21.09.2012г. до 21.08.2017г. ищецът е превел на ответника общо 170 202, 12лв. на основание годишна рента. За периода от 19.06.2008г. до 31.12.2016г. по разплащателната сметка на едноличния търговец е постъпила

сума от 422 480, 35лв. за наем и рента на земеделска земя. За периода 24.08.2016г. до 31.12.2016г. по разплащателната сметка на ищеца в „Юробанк България“ АД няма постъпили преводи с основание „рента на земеделска земя“. За периода 20.09.2010г. до 31.12.2010г. по разплащателна сметка на едноличния търговец в „Банка ДСК“ ЕАД също няма постъпили суми с основания „рента на земеделска земя“. Вещото лице е посочило финансовия резултата на ищеца за 2013г., 2014г. и 2015г. Намалението му е поради начислена амортизация. В съдебно заседание вещото лице е допълнило заключението си.

Съдът възприема заключението на счетоводната експертиза като компетентно, безпристрастно и отразяващо действителните фактически обстоятелства.

Ищецът е ангажирал нови писмени доказателства – платежни нареждания и фактури, посочени в опис намиращ се на стр. 511.

В хода на процеса е допусната оценителна експертиза, която да посочи размера на годишната рента за недвижимите имоти, посочени в отговора на исковата молба за 2012г., 2013г. и 2014г. и тя е общо 41 804, 44лв. Към заключението са приложени протоколи за проведени търгове от ДФ „Земеделие“ от 19.07.2012г. и 09.07.2012г. Последните са приети като писмени доказателства.

Съдът възприема заключението като компетентно и безпристрастно.

Не се спори, че с договор за цесия от 31.10.2022г. „Юлстрейд“ ООД е прехвърлило на ищеца вземането си срещу В. С. в размер на 96 710лв. и уведомление до длъжника по чл.99, ал.3 от ЗЗД.

Във връзка с представения договор за цесия в съдебното заседание на 07.11.2022г. процесуалните представители на ответника са направили възражение за изтекла погасителна давност по отношение на третото лице помагач.

В хода на съдебното дирене са събрани гласни доказателства.

Свидетелите П. и А. познават М. А., Ю. К. и В. С.. Работили са заедно. Свидетелят П. е представител на „Агро Сантия“ и се е занимавала с управление и комасация на земи. Фирмата, която е представлявала, е обработвала около 70 хил. дка земя. Наемали са и са отдавали земи взаимно

със страните по делото. Договаряла ли са с Ю. К. и М. А.. Те са имали пълномощно от В. С.. Те са предоставили на „Агро Сантия“ земи в землището на с. ***, „Крива Бара“ с договор за наем около 300дка. Тези земи са били на В. С., но е имало и някои собствени на Ю. К. и М. А.. На свидетеля са предоставени договор за наем на земеделска земя от 01.05.2014г. на л.141 и чл.143. Тя е заявила, че от стр.144 до 147 накрая подписът е неин. Тя е положила такъв и на л.151. През 2012г., 2013г и 2014г. с Ю. К. са имали правни отношения. Свидетелят описва в какво са се изразявали те. Спрели са да работят с тях, тъй като В. С. е прекратил пълномощията им.

Свидетелят А. познава М. А., Ю. К. и В. С.. Свидетелят е пълномощник на няколко дружества, които са имали взаимоотношения със странните. Дружествата са „Титан Агро България“ и „БГ Агро Север“. Описва в какво са се състояли тези взаимоотношения- обработка на земеделска земя от тези дружества. Свидетелят посочва, че земеделските земи са се намирали в с. *** и в с. ***.

Съдът кредитира показанията на свидетелите като основаващи се на лични впечатления за фактите, които излагат. Счита ги за достоверни, тъй като се подкрепят от събраните по делото писмени доказателства.

Обстоятелствата, за които са допуснати свидетелите- установяване на действителните отношения между страните, не влизат в забраната на чл.164 от ГПК.

При така събраните доказателства първоинстанционният съд е отхвърлил предявения иск.

Пред въззивната инстанция нови доказателства не са ангажирани.

При така установената фактическа обстановка от правна страна съдът приема, че предмет на въззивно разглеждане е иск по чл.55, ал.1, пр.1 от ЗЗД.

Въззивният съд се произнася служебно по валидността на първоинстанционното решение, по допустимостта му в обжалваната част, а по отношение на правилността му е обвързан от посочените в жалбата основания- чл.269 от ГПК, с изключение на допуснато нарушение на императивна материалноправна норма.

Обжалваното решение е валидно.

Ответникът е възразил, че към момента на предявяване на иска ищецът не е притежавал предявеното вземане, което по същество е оспорване на качеството му на кредитор и принадлежността на материалното право.

Съществува паралел между материалната и процесуалната легитимация. От липсата на първата следва неоснователност на предявения иск, а липсата на втората предполага недопустимост на иска. Активната материална легитимация се извежда от фактите, които ищецът твърди в исковата молба и които ще бъдат установени в хода на процеса и със съдебното решение. Затова, ако твърденията му не се докажат искът е неоснователен, а не недопустим. Предявеният иск от едноличния търговец не е недопустим, а липсата на правото на вземане е въпрос на основателността му. Това, че той е прехвърлил търговското си предприятие на друг търговец преди процеса, не го лишава от възможността на предяви иск за защита на право, което твърди, че му принадлежи. Това е притезание, което има срещу ответника, основаващо се на неоснователно обогатяване поради липса на основание за размястване на имущественото благо. Установено по делото е, че в хода на процеса въз основа на договор за цесия процесното вземане срещу ответника му е прехвърлено от носителят му. Това не влияе на допустимостта на процеса. Съдът установява дали спорното право принадлежи на ищеца с решението.

Поради изложеното искът е допустим, респективно съдебното решение.

По правилността му.

Институтът на неоснователно обогатяване е уреден в ЗЗД. Той обхваща три фактически състав, посочени в чл.55, ал.1 от ЗЗД. Първият е при начална липса на основание и изисква предаване, съответно получаване на нещо при начална липса на основание. Още при самото получаване липсва основание за размястване на благата от имуществото на едно лице в имуществото на друго.

Възможно е предаването/ даването да е станало без наличието на някакво правоотношение./ ППВС № 1/28.05.1979г./ Начална липса на основание следва да е има към момента на получаването на имуществото.

Съобразно разпределянето на доказателствената тежест, съгласно чл.154 от ГПК, в тежест на ищеца е да докаже, че е дал нещо на ответника, а ответникът трябва да установи основанието, на което го е получил. Доказването на последното изключва неоснователно обогатяване. Всяка

страна има задължението да докаже всички факти, от които черпи за себе си благоприятни правни последици. При недоказването им съдът следва да приеме, че те не са се осъществили.

По делото не се спори, а и от събраните доказателства се установява, че едноличният търговец е превел по сметка на В. С. процесната сума от 96 710лв.

В тежест на последния е да докаже, че ги е получил на основание/юридически факт, въз основа на което е станало преминаването на имущественото благо. В тази връзка ответникът поддържа, че получените средства от ищеца са на основание договор за поръчка и превеждането на сумите е станало по отчетната сделка. За да докаже твърденията си е представил писмени доказателства, прието е заключение на счетоводна експертиза, събрани са гласни доказателства.

От представените две нотариално заверени пълномощни – от 2010г. и 2013г., които не са ограничени във времето, се установяват трайни отношения между М. А., Ю. К. и В. С., основаващи се на договор за поръчка- чл.280 ЗЗД. Упълномощителната сделка определя обема на правата на довереника, но в същото време свидетелства за наличието и на договор за поръчка. Той не е формален по своя характер и писмената форма е само такава за доказването му, но не и за действителността му. В случая, когато се възлага закупуване на недвижими имоти, договорът за поръчка трябва да бъде с нотариална заверка на подписите като условие за валидност. По двете пълномощни доверениците са имали право да закупуват от името на доверителя и за негова сметка недвижими имоти при цени и условия, каквито преценят, да закупуват наследствени права, да подписват договори за наем и аренда, да го представляват пред юридически и физически лица-арендатори като получават полагащата му се рента за закупената за него земеделска земя. Упълномощаването, определящо правата и задълженията и по договора за поръчка, е сключен в писмена форма с нотариална заверка на подписите. Това прави мадантното правоотношение валидно./ Р № 208/29.07.2013г. по гр.д. № 916/12г., ВКС, IV г.о./ От представените договори за аренда на земеделска земя, придружени с нотариалните актове за собствеността ѝ се установява, че М. А. и като пълномощник на Ю. К. и на В. С., е сключвал договори за аренда и наем на земеделски земи, собственост на

ответника. Представителната власт на сключилите ги, произтича от пълномощните от 2010г. и 2013г. Като документи те не са оспорени, поради което са истински частни диспозитивни документи. В обема на поръчката е включена и възможността едноличния търговец, представляван от М. А. и Ю. К., да получава и рентата от земеделската земя, собственост на В. С.. Като довереници те имат задължението да предадат на доверителя, всичко, което са получили в изпълнение на мандата- чл.284, ал.2 от ЗЗД. Това включва и рентата от земеделската земя. Платежните документи, посочени в исковата молба и представени от ищеца, установяват, че плащанията представляват рента за земеделска земя за определени стопански години. Разпитаните свидетели заявяват, че са били представители на фирми, които са обработвали земеделска земя. В това си качеството знаят, че Ю. К. и М. А. са договаряли за отдаването на земеделски земи за обработка с пълномощно от В. С.. От договорите за наем на земеделска земя от 01.05.2014г., 01.05.2013г., по които наемател е било „Агро Сантия“ ЕООД се установява, че те са сключени от името на ответника чрез пълномощника му М. А.. В делото се съдържат и договори за наем на земеделска земя от 08.06.2015г., л.175,, в които наемателят е ищецът, а наемодателят е В. С.. Този договор също създава облигационно отношение между страните, което да е основание за получаване на плащане от страна на ответника. От счетоводната експертиза се установява, че юридическите лица, които са страни по договорите за аренда и наем, са превеждали по сметка на ищеца суми във връзка тях. Това са съответната арендна и наемна цена за ползването на земеделските земи, собственост на ответника. Платежните документи, съдържащи се от л.513-531, доказват плащания от ищеца към ответника със същото основание – плащане на годишна рента. Обсъдени по отделно и в тяхната съвкупност доказателствата установяват основание за получаване на процесната сума от 96 710 лв. от страна на В. С. от едноличния търговец. Тя е преведена като изпълнение по отчетната сделка по договор за поръчка.

Съдът не счита, че следва да съобрази определената годишна рента, посочена в оценителната експертиза, защото тя е направила своите изчисления въз основа на проведени търгове за предоставяне под аренда на земеделски земи от ДПФ, тъй като при тях цените са регулирани. Договарянето между равнопоставени субекти предполага определяне на наемни или арендни вноски свободно, поради което цените по търгове на ДФ

„Земеделие“ не могат да бъдат правно значими за предмета на спора.

В отговора на въззивната жалба, подаден от В. С., се поддържа направено възражение за изтекла погасителна давност по отношение на вземането на ищеца. По същество това е правопогасяващо възражение, което следва да бъде направено с отговора на исковата молба, за да се приеме, че е валидно въведено в процеса и съдът да има задължение да се произнесе.

Въззивният съд установи, че такова не е релевирано в отговора на исковата молба, поради което е преклудирано. То не може да бъде направено за първи път пред настоящата инстанция. Направено е възражение за погасителна давност в съдебното заседание на 07.11.2022г. по отношение на третото лице помагач „Юлстрейд“ ООД. В случая не то, а едноличният търговец претендира да е носител на вземането, а и поради това, че няма установено такова в полза на ищеца, то не следва да бъде разгледано.

Поради изложеното обжалваното решение трябва да бъде потвърдено.

По разноските.

На жалбоподателя не се дължат разноски.

На ответника по жалбата се дължат разноски при този изход на спора в размер на 3600лв. за въззивното производство.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 290/18.01.2023г. на СГС, ГО 14 състав, постановено по гр.д. № 5049/22г.

ОСЪЖДА ЕТ „М. А.- Юлстрейд- Ю. К.“, ЕИК 106590417, гр. София, ж.к. „Надежда“ 2, ул. „Хр. Силянов“ № 41 да заплати на В. П. С., ЕГН *****, гр. **, ул. „***“ № **, ап. ** и със съдебен адрес: гр. София, ул. „Христаки Павлович“ № 15, ет.1, ап.1Б чрез адв. И. С. и Н. В. сумата от 3600лв. разноски по делото пред САС.

Решението е постановено при участието на трето лице помагач на страната на ищеца.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок от

съобщението до страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____